

NOVADNIEKS

Preiļu rajona
CENTRĀLĀ
BIBLIOTĒKA

VIENTOTI LATVIJAI!

SESTDIEN
1990. gada 27. oktobrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 128 (6132)
Maksa 3 lapa

Vīrieša cienīgs darbs

Istenībā jau velns nemaz nav tik melns, kā viņu mālē: ja Livānu mājiņu vedējs KamAZs brauc pa trasī ar pieļaujamo ātrumu (un tas ir 50 — 60 kilometri stundā), tad pārējiem braucējiem nemaz nav obligāti rauties pašā brauktuves malīnā. (Es to saku tāpēc, ka livāniešiem nezin kāpēc ir «lielceļa laupītāju» slava.) Neskatoties uz saviem iespaidīgiem gabarītiem — 20 metri garumā, 4 metri augstumā un 30 tonnas kravas. Cita lieta, kad pie stūres ir kāds vieglprātis. Starp citu, republikāniskā māju celtniecības tresta autotransporta uzņēmumā tādu ir tikai daži cilvēki. Bet Ivanu Grigorjevu (attēlā) pie tiem jau nu nekādā veidā nevar pieskaitīt. Var jau būt, ka viņš savu sirdi atvieglo pie personīgā «Ziguliša» stūres, bet, ar KamAZu braucot, nekādu ārkārtēju notikumu nav bijis (tū, tū, tū!).

Trīsdesmitdivgadīgais Ivans Grigorjevs ir uzņēmuma veterāns, būvēja EMBK «pārdzīvoja» piecus transporta priekšniekus. Krustu un skērsu izbūvēta visa valsts — no Armēnijas līdz polārajam lokam, bijis pat pie Ķīnas robežas. Izrādās, ka Livānu mājiņas «aiz robežas» tiek vērtētas nesalīdzināmi augstāk nekā mūsu. Tāpēc vecā mašīnīte Ivanam vēl krietni kalpos, vajag tikai šo to pielabot. Ko lai citu dara, ja par jaunu vēl nav ko domāt. Labi vēl, ka pārinieks «afgānis» Jānis Rudzāts saņēma. Bet Ivans pavisam nav skaudīgs — katram savs. Bet uz «sviedriem», «čehiem» un «poļiem» gan nevar vienaldzīgi noskatīties: kad beidzot iešūposies mūsu automobiļu būvētāji, kad uz ceļiem parādīsies jaunie modeļi, ar kuriem lepojas žurnāla «Za rulloni» pirmie vāki?

Pagaidām, — nav mašīnu, nav rezerves daļu, nav degvielas, samazinājusi algas...

Ja tagad sāktu no sākuma, vai atkal sētos pie KamAZa stūres?

— Droši vien. Vīrietim vajadzīgs vīrieša cienīgs darbs.

— Bet savam dēlēnam trešklasniekam arī to pat novēlētu?

— ... nezinu. Patlaban nezinu.

Un tomēr — kaut vairāk mums būtu tādu Ivanu, tad varētu izturēt visnegantākajos laikos.

I. Koroļova

J. Silicka foto

VISAPKĀRT dzird nelabi runājam, ka šoziem gan mēs visi dabūšot daudz gaļu izēsties. Jo, raugi, lopus nebušot ar ko barot, tāpēc kaušot visus nost un tik desās un kūpinājumos taisīšot. Ja reiz runā, tad kaut kāds pamats visam ir. Tāpēc gāju uz agrorūpniecisko apvienību «Preiļi» un galvenajam agronomam Jānim Kivleniekam prasīju:

— Sakiet skaidri un gaiši, kā tad isti ir? Vai būs ar ko ziemā lopinus sātīgi pabarot? Vismaz garu izvilkt būsīm spējīgi?

— Kā varēsim, tā ziemosim... Vidēji rajonā pa vasaru un rudeni sarūpēti 12,3 centneri barības vienību uz vienu nosacīto liellopu vienību (un tas ir bez cūkām un putniem). Labākās saimniecības var cerēt uz samērā normālu iztikšanu. Ap 16 centneriem barības vienību sagādāts «Sarkanajā ausmā», «Sarkanajā Oktobrī», «Smelteros» un Kirova kolhozā.

Bez daudzām saimniecībām būs vai, vai, vai, cik grūti, jo tikai no 8 līdz 9 centneriem barības vienību spējuši sagādāt kolhozi «Silajāni», «Dubnā», «Vanāgiem» un Lenina saimniecība. Lielā daļa nelaimju ir visiem kopīgas, bet ir arī katram savas klūmes. Lenina kolhozs katru gadu sēj daudz kukurūzas, aptuveni četrsimt hektārus. Tā arī šogad. Bet apstākļi kultūrai bija nelabvēlīgi, kukurūza neizauga, skābbarības ir nepietiekami. Arī «Vanāgiem» ir maz skābsiena un tikai ap sešdesmit procentiem skābbarības. «Dubnā», piemēram, ir vien 57 procenti siena un puse no skābbarības krājumiem.

Tālāk — maz ir atbērts graudu lopbarībai — tikai 75 procenti no cerētā daudzuma. Tas nozīmē, ka no plānotā 31 tūkstošu tonnu ir tikai 23,5 tūkstoši tonnu graudu lopbarībai. Tikai trešo daļu no vajadzīgā daudzuma spēkbarībai atvēlējuši Raiņa un Kirova kolhozi. Loti, loti maz.

Tācu visbēdīgāk ap sirdi palika, kad noskaidrojām, ka 13 procentus graudu rajonā vispār nenovāca. Smagi laika apstākļi,

ekstremāla situācija... Jā, tā bija. Taču maizīti glābt vienmēr var. Kolhozi «Sarkanā ausmā», «Zelta vārpa» un «Rožupe» savu tūrumus novāca simtprocentīgi. Tikai divus procentus ražas nespēja glābt Rudzātu padomju saimniecība, kā arī kopsaimniecības «Livāni» un «Galēni». Bet kādu grēku uz savas sirdsapziņas uzņēmās K. Marka kolhoza

Lēni tempi rudens aršanai. 22. oktobrī rajonā bija apmēram tikai 41 procents tūrumu. «Dubnā» — tikai 4 procenti. Kāpēc? Tāpēc, ka liela daļa kāpurķēžu traktoru saimniecībās nav kārtībā. Bet tie, kas arī ir braucami, nodarbināti kā vilcējspēks, lai no slapjajiem biešu laukiem izkeksētu ārā iestigušās automašīnas. Tajā pat «Dubnā» darba kārtībā ti-

uzskatu, ka šoziem ļoti svarīga būs tehnoloģiskās disciplīnas ieviešana jebkuros apstākļos. Lai lopini būtu paēdināti laikā, lai vairākas dienas viņi nestāvētu mēsloš un vircā... Pēdējais laiks darīt visu, kas iespējams, lai fermu telpas sagatavotu ziemai. Zootehniķiem no visiem launumiem jāizvēlas tas mazākais, lai grūtā ziema neat-

bietes, 4 kilogramus salmu (vēlāk nāksies dot mazāk). Atsevišķs racionis ir gan mēnesi veciem teliniem, gan teliem, kuri sasnieguši desmit mēnešu vecumu. Nobarojamos bulļus, tikko tie sasniedz 500 kilogramu svaru, vedam prom. Spēkbarību dodam katrai svara kategorijai savādāk — kaut kā taču jāiztiek.

Nobarojamām cūkām vēl dodam pa diviem kilogramiem spēkbarības. Turpmāk domājam pāriet uz realizēšanu bekonsvarā, lielākus turēt nav izdevīgi. Zāles milti tiek tikai sīvenmātēm. Perspektīvā domājam nodarboties ar sīvēnu realizāciju un neforsēt cūku skaita palielināšanu. Ir šajā ziņā kontakti ar firmu «Latvija».

Bez tagad kolhoza «Silajāni» galvenās zootehniķes Jevdokijas Kudrjašovas viedokļa:

— Būs grūti, ļoti grūti. Siena novākts tikai 192 tonnas no vajadzīgajiem septiņiem simtiem. Tātad pietiks tikai mazajiem teliniem. Arī salmu sagādāts tikai puš tūkstošu tonnu, ļoti vēl, ka no pagājušā gada krājumiem palicis tūkstoš tonnu.

Skābsiena un skābbarības plāni izpildīti, vismaz tik tā labuma. Taču koncentrāti 776 tonnas no vajadzīgajām 1170 tonnām. Jau tagad skaidrs, ka pat tāpīgi lietojot līdz jaunai ražai pietrūkst vismaz četrdesmit tonnu.

Par trīs simt galvām jāsamazina cūku skaits. Slaucamās govīs un telītes centisimies barot labāk. Ar to barības racionu, kādu šoziem varēsim piedāvāt, nekādus pieaugumus nesasniesim. Tikai izdzīvot...

Kolhoza lopkopji īpaši labu prātu netur arī uz agronomijas un mehanizācijas dienestiem. Ja nevarēja sienu savākt, varēja pacensties vismaz skābbarību un skābsienu vairāk iekrāt. Taču šogad ir par vienu bedri mazāk nekā pērn. Bez tam graudaugi palika nenovākti apmēram divos simtos hektāru. Par to sāp sirds.

Dažādu speciālistu viedokļus uzklausa un pierakstīja

Lidija Kirillova

Lauku

Būs bargā ziema...

problēmas

speciālisti? Nenovākti palika 31 procenti graudaugu tūrumu, Raiņa kolhozā — 31 procents, bet Aglonas padomju saimniecībā un kolhozā «Gailiši» — 32 procenti.

Laika apstākļi, protams, nesekmēja raženu darbu, taču pašu nolaidības arī ir pietiekami. Tur ir gan nokavēts plaujas sākums, gan fakts, ka uz vienu kombainu ir pārāk lielas novācamās platības, gan tas, ka kombainus pārāk vēlu lika uz kāpurķēdēm (starp citu, daudzviet kāpurķēdes bija izkomplektētas).

Tas, ko gribu teikt tagad, gan neattieksies uz gaidāmo lopu ziemošanu, taču gribu piebilst, ka neko labāku nesola arī nākotne. Uz ko gan var cerēt, ja šoruden iesēti tikai 22 procenti no ziemajiem — 2500 hektāri. Kirova kolhozā, «Smelteros» un «Zelta vārpa» gan vēl ir kas darīts. Bet tajā pat laikā «Dubnā», «Nākojnē» un «Ezerciēmā» ar ziemāju sēju nu nemaz nevar lepoties, iesēti attiecīgi tikai 20, 10 un 23 hektāri.

Bez tam stipri izdangāti un izbūvēti novāktie graudaugu lauki. Zeme sablīvēta, cietuši arī zem virsaudžu pasētie ilggadīgie zālāji. Skaidrs, ka nākamajā vasarā tas viss divkārt atsauksies.

kai trīs kāpurķēdnieki, kuri rudens aršanas vietā veic glābēju funkcijas.

Vēl aršanu traucē nenovāktie salmi tūrumos. Pūst turpat, kur kombains atstājis. Bet rajonā nodrošinājums ar salmiem lopbarībai ir 13 tūkstoši tonnu no vajadzīgajiem 25,5 tūkstošiem tonnu.

— Bet ko par gaidāmo ziemu saka agrorūpnieciskās apvienības galvenā zootehniķe Helēna Veikšāne?

— Es domāju tā: ja gribam ražot lopkopības produkciju, jādomā par graudu ievākuma palielināšanu. Bet agronomu nosauktais 31 tūkstošs tonnu, kā bija plānots ievākt, ir tikai puse no vajadzīgās spēkbarības. Līdz šim mums otro iztrūkstošo pusi sedza valsts. Lai mēs nesamazinātu lopkopības produkcijas ražošanu, rajonā vajadzīgi aptuveni 65 tūkstoši tonnu graudu. Protams, var nedaudz samazināt šo skaitli uz cūku rēķina, cenšoties tām vairāk izbarot kvalitatīvu sulīgo barību, kvalitatīvu skābbarību un arī lopbarības saknes.

Pēdējās ziņas no Rīgas ir tādas, ka centralizētu spēkbarību nesānēsims. Tas nozīmē, ka atliek vienīgi personīgi kontakti un dažādu iespēju meklēšana

stātu sagandējošu iespaidu uz nākotni.

Pēc iespējas labāk ar lopbarību jānodrošina atražošanas posms. Tas nozīmē, ka krietnāk jābaro telītes, sīvēnmātes un remontcūkas. Pasiem saimniecībās jāizvērtē arī lopu struktūra un skaits. Nav pieļaujams, ka fermās paliek un velti barību tērē brāķis. Taču jāizveido arī tādas lopu grupas, kuras var nobarot intensīvi un ātrāk nodot galas kombinātos. Starp citu, kombināti atkal samazina lopu pieņemšanu, saldētāvas esot pilnas ar gaļu...

Lai noskaidrotu, kāds noskaņojums ir saimniecībās, pazvanīju uz kolhozi «Sarkanā ausma» un «Silajāni». Lūk, ko pastāstīja «Sarkanās ausmas» galvenā zootehniķe Marta Znotiņa:

— Pagaidām lopkopjiem noskaņojums ir tīri labs. Skābsiena un skābbarības mazliet vairāk par 7000 tonnām, ir 2600 tonnu graudu, 2100 tonnu lopbarības biešu. Pamazāk iekrāts salmu, sienā arī tikai puse no pērnā gada krājumiem, apmēram 815 tonnu. Govīs ziemošanu sāk samērā vārgas, nekādi izslaukuma kāpinājumi nav paredzami, kaut gan patlaban dodam 300 gramus spēkbarības uz litru piena. Dodam 20 kilogramus skābsiena,

No sarunām Preiļu 1. vidusskolas skolotāju istabā:
— Pie mums kā trako majā pašlaik iet...
— Oktobrī skolas garderobe nav darbojusies nevienu dienu. Bērni gēr-

bjaš klases.
— Tas ūdens garderobē vairāk nāk tāpēc, ka tepat blakus vajēji ūdensgrāvji.
— Mums ik pārdienas kāds bērns tajos grāvjos izpeldas. Dubļi. Slīdens.

Cerība...

— Vispār, tā skola viena jauka dienā iebruks. Pamatos visu laiku ūdens skalojas, tagad vēl tās «tranšejas». Zāles siena jau sāk plaisāt.

No sarunas ar Preiļu 1. vidusskolas direktoru J. Egliti:

— Skolas piebūves celtniecība ar visiem finansālajiem un materiālajiem resursiem bija iekļauta pat republikas Valsts celtniecības plānā. Taču pagājušā — 1989. gada novembrī Daugavpils 19. PMK atteicās šo objektu iekļaut savā plānā. Kur palika valsts iedalītie materiāli, nezinu. Bijām spiesti ar šo pašu organizāciju — Daugavpils PMK — noslēgt tiešo līgumu. Tas nozīmē, ka Daugavpils celtnieki būvē ar un par mūsu rajona sagādātajiem līdzekļiem un materiāliem. (Tāpēc lai nebrīnās organizāciju vadītāji, ka Eglitim tik bieži vajag tehniku — kravas mašīnas, ekskavatorus vai betona maisītāju.) Sogad celtnieki bija apņēmušies telikt pamatus. Visi tam nepieciešamie materiāli ir sagādāti. Bet... maija beigās sāktie darbi jau jūnija vidū nezināmu iemeslu dēļ tika pārtraukti. Nupat (oktobra vidū) šķiet, ka celtnieki gatavoja darbu atsākt. Dažas dienas viņi te jau manīti.

Pamatus līdz ziemai noteikti vajadzētu ielikt. Citādi — jau tagad šis būvlaukums ļoti bīstams bērniem. Baid padomāt, kā būs tad, kad viss apsnigs un apledos.

Ko darīt? Manuprāt, te jārikojas augstā līmenī. Rajona vadībai Ekonomikas ministrijā jādabū šim objektam nepieciešamie materiāli un kādai no Preiļos izvietotajām celtniecības organizācijām jāuzņemas un jāpabeidz šī celtniecība. Saimnieciskā kārtā pie mums top dzīvojamie nami un pat lielāki objekti. Turklāt priekš tiem ir tikai nauda. Turpretī mūsu objektam ir materiāli un var būt, ka

republika iedod ko vairāk. Piebūvē paredzēts izvietot sporta zāli, gērbtuves, dušas un trīs klašu telpas. Ja to uz nākošā gada 1. septembrī dabūtu gatavu, tad skola iztiktu bez otrās maiņas, ja-nē, tad mācības notiks divās maiņās. Vai arī — jāliek avizē paziņojums, ka telpu trūkuma dēļ skolēnus 1. klasē nepieņemsim.

Starp citu, nav zināms arī Preiļu 2. vidusskolas liktenis. Arī viņiem celt taisījās Daugavpils vispārējās celtniecības trests. Pie tam — uz veselu miljonu rubļu.

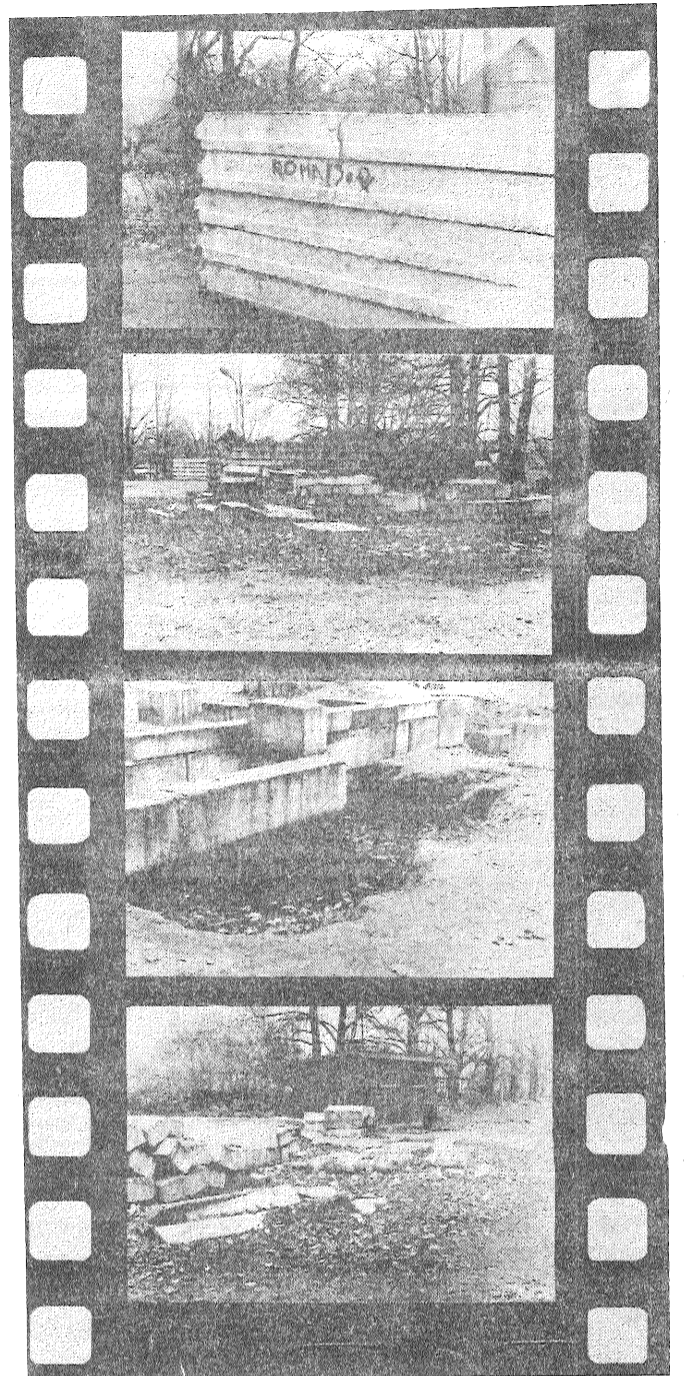
No sarunas ar rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieku J. Desaini:

— Lieta tā, ka Preiļu 1. vidusskolai piebūvi ceļ uz Daugavpils PMK bāzes dibināts kooperatīvs. Pārtraukums celtniecībā radās tāpēc, ka šis kooperatīvs atradās komandējumā Polijā. Somēnes tas darbu atsāk. Lielu cerību es uz šo kooperatīvu nelieku, ja nu tas atkal pazūd... Taču Daugavpils PMK vadība solīja, ka tadā gadījumā dos savus cilvēkus.

Līdz jaunajam gadam objekta jāapgūst 100 tūkstoši rubļu. Materiāli pamatiem, kolonnām un pārsegumam ir. Šī gada celtniecībai bija iedalīti 180 tūkstoši rubļu. Visa ēka maksās 350 tūkstošus. (Ar siltumtrasi — 450 tūkstošus). Siltumtrasi no milicijas katlu mājas uz skolu esam ielikuši uz 100 tūkstošiem rubļu, bet darbi vēl nav pabeigti.

No visiem materiāliem, kas mums jādod, vislielākās problēmas ir ar cementu. Taču šo jautājumu risinām, un tepat rajonā jau sarunāts, ka parīs tonnas varēsīm nopirkt.

Šī gada apjomu celtnieki solīja izpildīt. Kā būs nākošgad, nezinu. Pagaidām ir informācija, ka nākošgad uz mūsu pasūtījumu būs 80 procenti materiālu no šī gada līmīta. Turklāt Daugavpils celtnieki nākošajā gadā nav

noskaņoti palielināt darba apjomu mūsu rajonā.

Diemžēl, lai kā es gribētu atteikties no Daugavpils celtniekiem, mūsu rajonā nav celtniecības organizācijas, kura varētu palīdzēt šīs ēkas būvē.

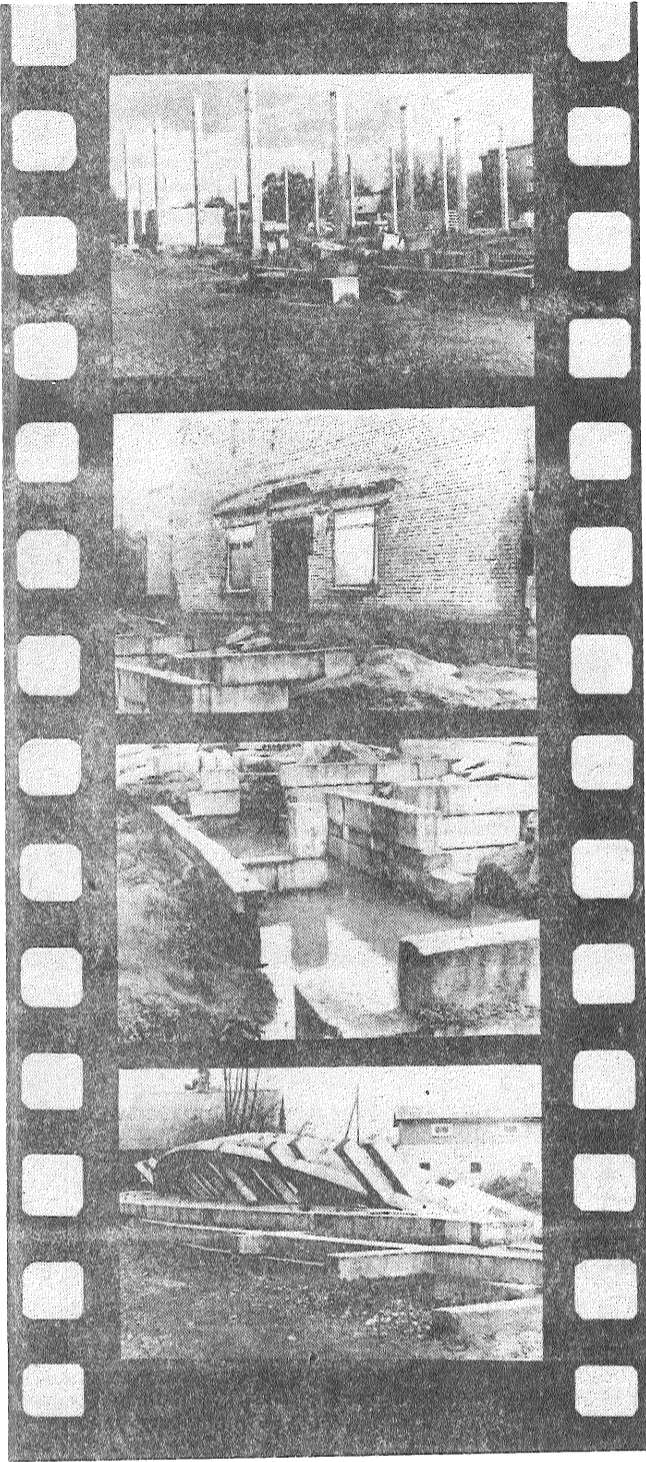
Iespējams, ka nākošajā gadā šo objektu nenodosim, jo nākamgad 250 tūkstošus rubļu tajā diez

vai varēsīm apgūt.

No sarunas arī sevi:

— Cerība mirst pēdējā! (Es nocīteju sev šos kāda klasika teiktos vārdus un uzmanīgiem, lēniem soļiem devos prom no laukuma, uz kura diemžēl (bet varbūt — par laimi?) arī to dien nekas nenotika.)

S. JOKSTĒ
Fotografēja P. BERNANŠ

Pagasti nekur netiks no savām skolām

22. oktobrī rajona skolu un bērnudārzu direktori, pilsētu un pagastu izpildkomiteju priekšsēdētāji tika sapulcināti, lai kopā ar pašreizējo TIN vadību un rajona priekšniecību apspriestu gaidāmās izmaiņas izglītības iestāžu pakļautībā un struktūrā.

TIN vadītājs J. Lazda informēja par pašreizējo izstrādni rajona izglītības nodaļas štatu struktūrai. Cik zināms, likums par izglītību republikas Augstākajā Padomē tiks pieņemts nākošā gada februārī. Izglītības nodaļa atrodas pārejas posmā. Līdz ar to — skolu direktoriem ir daudz neskaidrību, rūpju par to, vai štatu samazināšana izglītības nodaļā nepavairošau jau tā smago direktora pienākumu nastu — visam klāt pievienojot arī ekonomista grāmatveža un sagādnieka funkcijas. Taču, kā paskaidroja vadība, nododot skolas un to finansu lietas vietējās varās — pilsētu un pagastu pakļautībā — to štatos tiks paredzēti arī īpaši — skolu grāmat-

veži un ekonomisti. Turklāt visai reāla ir iespēja jau nākošgad skolās ieviest jaunu amatu — komercdirektors, kurš pašreizējiem direktoriem atstātu patiešām tikai skolvadības funkcijas.

Savu viedokli un priekšlikumus «nākotnes» izglītības nodaļas funkcijām un struktūrai izteica skolu direktori — A. Gabrāne, I. Meņšikova, S. Madeļāne, J. Eglītis, V. Springis, E. Kudins un O. Hļebņikovs. Mazāk aktīvi — pagastu izpildkomiteju priekšsēdētāji. Taču, kā izskanēja kādā no priekšniecības runām: «Pagasti nekur netiks no savām skolām». Un, ja kāds pagasts jau ar nākošo gadu būs gatavs pārņemt vietējo skolu savā paspārnē, I. Sņikers solīja, ka skolai pienākošies naudas līdzekļi tiks nodoti pagastam (ne vairs — TIN), līdz ar naudas lietai paredzēto štata vienību.

Kopumā, kā precizēja J. Eglītis, pašreizējā — pārejas perioda — izglītības nodaļas struk-

tūra ir optimāla. Pārejas periods? — tas ilgsot līdz 1992. gada 1. janvārim. Pēc tam visā republikā izglītības un tās budžeta sistēmā iestāsies jaunās attiecības, un skolas ieklausies vietējās varās struktūras.

Neparasta situācija izveidojusies mūsu bērnudārzos. Līdz ar visiem zināmo republikas Ministru Padomes lēmumu, daļa bērnudārzu (sevišķi laukos) būtu jāslēdz. Dažā palikuši astoņi līdz desmit bērni. Un tomēr — daļai bērnu un viņu vecākiem šī iestāde nepieciešama. Taču katrā pilsētā un pagastā tas ir individuāli risināms jautājums, jo arī saimnieki bērnudārzos ir dažādi — kolhozi, uzņēmumi, rajona izglītības nodaļa. Taču skaidrs, ka jādoma par bērnu skaitam atbilstošu štatu izveidošanu bērnudārzos, kā arī — par bērnudārzu telpu turpmākas izmantošanas iespējām.

S. JOKSTĒ

Sakarā ar jubileju — pagājuši 20 gadi kopš Latvijā iedibinātas LOTOS vienību tradīcijas — aizvadītajā nedēļā notika republikas labāko LOTOS vienību salidojums. Mūsu rajonu tajā pārstāvēja Preiļu 1. vidusskolas un abu Līvānu vidusskolu skolēni un skolotāji.

Mājup pārvesti diplomu un balvas. Apbalvotas skolas, skolēni un, protams, ilggadējie LOTOS vienību komandieri — skolotāji A. Vaivode, T. Haritonova, F. Livmanis un P. Skutelis. Diplomus arī K. Marksa kolhozam un tā priekšsēdētājam J. Podskočijam, LOTOS darba organizatoriem — A. Staužam un P. Bernānam — ceļazīmes uz Alma Atu. Preiļu 1. vidusskola par aktīvu iesaistīšanos LOTOS kustībā saņēmusi arī mēdēdu «Delta».

S. J.

Rit operācija „Pusaudzis”

Operācijas «Pusaudzis-90» rezultāti ir sekojoši: tika organizēti vairāki reidi, kuros izmantojām kinokameru. Gatavojam materiālu eksperimentālajai Preiļu televīzijai.

Satraucoši fakti ir fiksēti Jaunaglonas lauksaimniecības skolas kopmītnēs. Sevišķi drausmīgi apstākļi ir kopmītnēs, 5. stāvā, kur vairākumā istabiņu durvīm nav rokturu, nav elektrības, rēģos tas tikai kāli elektrības vadi. Te līdznelaimi pavisam maz! Mēbeles salauztas, istabīnās auksti, jo nesilda radiatoru Cīģīgākie puīši cenšas mācīties pie dienas vai pie krēslas gaismas — jo vakarā daudzās jo daudzās istabīnās ir tumsa. Kopmītnēs valda haoss vārda pilnā nozīmē: vecāko kursu biedri atņem jaunākajiem produktus, naudu, cigaretes, brīvdienās uzlauz istabiņu durvis, paņē personīgās mantas. Neviens nav daļas, neviens nesūdzas. Bet kur un ko dara meistari, klašu audzinātāji, skolas vadība? Vispār, kopmītnēs stāvoklis ir katastrofāls.

Apmeklējam arī Aglonas internātskolu. Te tiešām katram ir sava nodarbošanās. Kaut klasēs bērnu ir nedaudz, tomēr līdzās bērniem pie katras klašu grupas atrodas audzinātāji. Sporta zālē rit sporta pulciņa nodarbības. Bērni ir aizņemti, tāpēc likumpārkāpumu te ir mazāk.

Rikojām reidu pa Preiļu pilsētu. Tika aizturēti Preiļu 2. vidusskolas skolēni Ivans Jevstīgnejevs un Aleksandrs Bogdanovs, kuri pie Preiļu kultūras nama mēģināja noraut afišas.

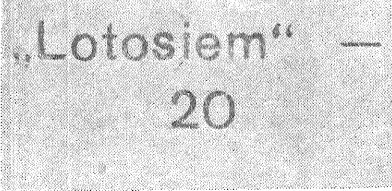
Preiļos tika aizturēts un nogādāts uz Daugavpils nepilngadīgo uzņemšanas punktu Juris Leonovičs — par klaiņošanu, zādzībā, huligānisku rīcību, kā arī par Rīgas specscolas patvaļīgu atstāšanu.

Milicijas redzeslokā nokļuva grupa pusaudžu, kuri zaga mēdēdus, divritenus. Divi zēni ir no vienas ģimenes, kur māte — Lidija Kudle atrodas milicijas uzskaitē par to, ka nenodarbojas ar bērnu audzināšanu, nekur nestrādā. 4. oktobrī viņa atradās mājās stipri iereibušā stāvoklī, neprata izstāstīt, kur ir viņas bērni. Protams, rezultāts bēdīgs — ierosināta krimināllieta.

Operācija «Pusaudzis» turpinās. Tiek fiksēti visi fakti, likumpārkāpumi, veikti profilaktiska rakstura pasākumi pusaudžu likumpārkāpumu novēršanai.

E. ĀKSJONOVA.

nepilngadīgo lietu inspekcijas inspektore, milicijas majore

ATTEĻOS: jaunā skolotāja Rozālija Tabīne; māja Aglonā, kur viņa ir dzīvojuši kādu laiku; grāmatas; viens no stendiem Jasmuižas ekspozīcijā. Jāņa SILČKA fotoreprodukcijas

NAAIZMĒRSTULE

Tisas

Pasaklausīt, mīļi laud's,
Cik vērs zemes tisu daudz

Putnešs apād torpeņu,
Kačēits saplēšs putneņu,
Kači borgāis sunis žņaudz,
Bet pats vyķa nogūs kauč:
Cylvāks vyķu labprot šaun,
Bet sevi torpam apēst laun.

Naaizmērstit, lobi laud's,
Cik vērs zemes tisu daudz.

Ej un speidi

SKULOTOJOM

Kai bolūdeits, vīkorša, teira,
Kai engeleits, žēleibas pylna,
Kai piļņeiba, krūņota tyķumu pučē,
Tu ej tur un speidi.

Esi veiriška, skaista,
Lai labvēleiba ar tautu tevi saista,
Lai dorba gryutumš nabaida tevis,
Ar cālu sirdi, kuras pasauls naspēj traipēt,
Tu ej tur un speidi.

Dabasiņ un zemei tu par vīneibaš gunkuri esi,
Pašaižīdzeibas spornūš īslēdz sovu dzeivi
Un tūlaik dzeive, kuru laudis
Nycnoj, smodej, atvērs tav laimes vortus,
Jo jyusu laime jyusu pat sirdis mit,
Jo tik skaists, tik jauks ir skūlotojas uzdavums,
Ka par kotru tyvoko mīleibas puči, jau myužēigu moksū
Divs viņai sūla.

Tad:
Kai bolūdeits vīkorša, teira,
Kai engeleits, žēleibas pylna,
Kai piļņeiba, krūņota tyķuma pučē,
Tu ej tur un speidi,
Tu gaismeņu tumsunūš nes.

Kai rodos latviši

(Teika nu J. Voitkāna krojumim)

Kod cylvāki Dīva priķšā stipri sagrākoja, Divs jēmēs tūs nu zemes vērsa iznycnot. Jys nūlaide lelu leitu, kas porplyudynoja vysas upes, azarus un jyuras. Jau yudinš celēs pori kūku vērsyunem, bet leits vys nasamitēja. Cylvāki, lūpi un zvārti, un vysa dzeivo radeiba apsieķa.

Divs, lykoss, par pasauli beja aizmērsis. Ar sovīm enģeliņ Jys sēdēja pi skaista golda un ēde rikstus. Te jam isadūmoja pasavērt uz zemi. Pasavēris Jys iraudzēja kaidu sērnu veceiti augstas priķes vērsyunē. Pret dabasiņ rukas stūpdams veceitš lyudzēs Dīve apsažālošonas. Divs patiši par veceiti apsažāloja. Pajēmis lelu riksta čaulu Jys svide tū veceišam, teikdams: «Kop šamā čaulā un braukoņ pa yudinim, cikom tī nūsēs». Veceitš Iķoņe čaulā un braukoja pa yudinim. Kad yudinī nūsāra, pasarodeja žaļi uzkalneni, veceitš Iķoņe nu laivas un goja vēl kaidu dzeivu radejumu sameklēt. Porgojis lobu gobolu, jys niko naatroda, aūt kritušūs kūku sikstas. Jū apjēme skumes un ilgas pēc cylvākim, pēc dzeivas radeibas. Pacēlis rūķas pret dabasiņ, jys otkon lyudzēs Dīva apsažālošonas. Divs jo bolsu padzērda, jo vēlēšonūš zynoja un saceja veceišam:

«Labi. Jo tu griķi, ka vērs zemes rostūs cylvāki, tad lein caur vyslēlokū sikstu. Cik reizu tu izleisi caur sikstu, tik jaunu poru nūstos tovā priķšā. Tim tu pats galiksi vordus.»

«Tei lāta lita», nūdūmoja veceitš un soka leist caur sikstu. Kuru reizi izleida, tyuleņ jo priķšā nūstoja pors skaistu gaismataiņūs zylačū. Tai jys deveņas reize, izleida sikstai cauri. Dūmoja vēl reizi leist, lai byutu reizem poru skaits, bet siksta sakryta. Nyu veceitš nūstoja pret jaunim cylvākim, kas jo pavēļu gādēja un teice:

«Jyus visi munt bārni un es pats jumš visim likšu vordus. Pymos divi reizes, maņ pavysam beja vīgli leist un topēc divim pirmim porim dūšu vordus: «Lāta -- lita.»

Tai nu šim divejim porim celēs latviši un leitoviši. Uz tim palyķa Dīva svēteiba, topēc tī vēl myusu dīnos dzeivoj, bet vysas porejos ciltš izgaisa, viņ jūs vordi cylvāku atmiņā palyķa un tī ir: jatveģi, pryuši, zemaiši, kurši, sēli, zemgali, autenti, kurus sauca venteni.

Koleģei bādu dīnos

Aķ, naraudi, moseņ,
Kaut liktīps tovs borgs,
Vai tad tu naziņ',
Kaidš gaida tev's dorbs!
Tok jau dreiz mezi bērneni noks
Nu laukim, zajom ganeibu orom
Un, moseņ, tev praseit jī soks,
Kas nu zinejbu goļvā ir jojam.

Kū spēsi stosteit tu jim,
Kad poša osoros sleikstīl
Aķ, nakreit par uperu viņim,
Bet mīreigi pījem tū reikstī,
Kū Kungs žēleigi snādz,
Kaut reikstes cērtīni sop,
Bet daudz vaiņu tī sadz
Un goru nu zušonas glob.

Naaizmērstulei — 100

Sajās dienās mēs atzīmējam dzejnieces un pedagoģes Rozālijas Tabīnes simtgadi.

Sodien ar Naaizmērstuli tiekas Latgales bērnu jaunākā paaudze, bet gandrīz vai veselu pusgadsimtu novada skolēni auga klusās un dziļi reliģiozās rakstnieces dvēseles gaismā.

Tikai pēdējā laika materiāli par izcilo apgaismības

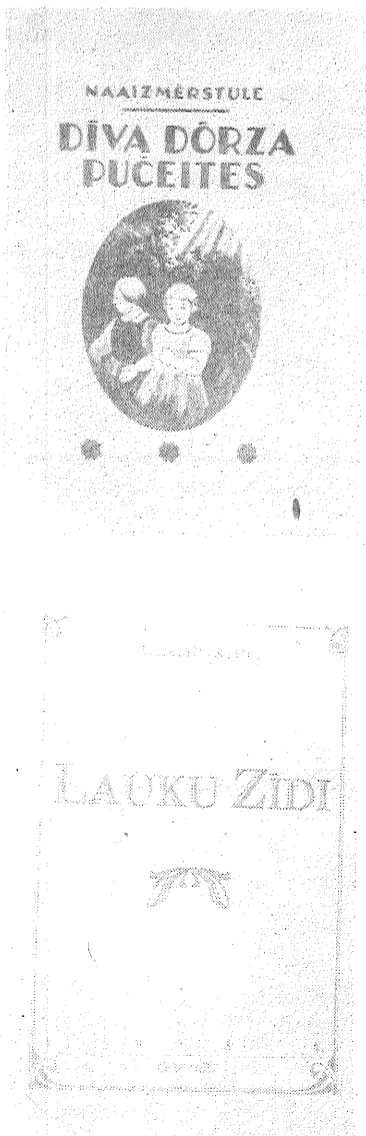
darbinieci ir skatāmi Preiļu rajona centrālajā bibliotēkā izvietotajā izstādē, turpreti jo bagātīgs viņas literāro darbu klāsts, kā arī unikāli dokumenti, tajā skaitā — arī — rokraksti, pieejami Raiņa Jasmuižas apmeklētājiem, kur izstādē «Latgaliēšu literatūra starp diviem drukas aizliegumiem (1904. — 1944.)» Naaizmērstulei ir atvēlēta goda vieta kā bērnu literatūras iedibinātājai.

Preiļu vēstures un tautas lietišķās mākslas muzeja darbinieces T. Bekeša un S. Berezovska no muzeja fondiem ir organizējušas pārskatāmu un pārliecinošu jubilāres izstādi Aglonas kultūras namā.

Rīt Aglonā tad arī notiks Naaizmērstules simtgades svinības. Divpadsmitos dienās sāksies ar aizlūgumu Aglonas bazilikā, tad sekos piemiņas brīdis pie dzejnieces kapa, bet pustrījos dienās kultūras namā par dzejnieces literāro mantojumu un dzīvi dalīsies atmiņās viņas skolēni un līdzgaitnieki.

Zīmīgus vārdus reiz ir teikusi Naaizmērstule: «Tam tik laime gaiši smaida, kas caur vysom dzeives likstom šķeistu sirdi, gūda protu, leidzcylvāku mīlesteibu leidza nas.» Viņai, tautā mīļi sauktai par Tabiņu, šāda laime bija pelnīti dāvāta.

Voldemārs Romanovskis

NAAIZMĒRSTULE - ROZĀLIJA TABĪNA 100

Rudens. K. Gailuma foto

Aicina „Lamatas“

«Ilgus gadus esam dzīvojuši kultūras izolācijā un mūsu pieredzei ar tā saucamo Rietumu dramaturģiju ir vairāk gadījuma raksturs. Pārāk ilgi mēs nicināsim izturējamies pret «komerciālo» mākslu, mūziku, detektīviem. Tagad nokavētais ir jāatgūst.» Tā par savu pirmo iestudējumu Ogres Tautas teātrī — franču autora R. Tomā detektīvu «Lamatas», kurš pirmizrādi piedzīvoja aizpagājušā gada nogalē un nu jau sācis dzīvot uz republikas kultūras namu skatuvēm, saka izrādes režisors Nacionālā teātra aktieris Jānis Kaijaks. Līdz šim Ogres Tautas teātris viņu sauca par savu komponistu, kurš kopš 1981. gada ne tikai raksta mūziku vai katram iestudējumam («Brēmenes muzikanti», «Princese uz zirņiem», «Dželsomīno Melu zemē», «Precinieks no Raveres»), bet arī uzdāvina kolektīvam gatavu izrādes fonogrammu. Līdz ar J. Kaijaka darbu teātrī ienāk īpaša apgarotība, kura pārņem aktierus un ar izrādes atmosfēru nonāk pie skatītāja, ko varēsiet izjust arī jūs, ja atnāksiet uz izrādi 28. oktobrī pulksten 16.00 Līvānu kultūras namā.

Bet pirms tam daži jautājumi režisoram. Kādēļ kērāties pie franču detektīva?

«Mans skolotājs Alfreds Jaunšans vienmēr atkārtoja: «Visa centrā ir cilvēks, mani visvairāk interesē, kas notiek ar cilvēku». Mūs šajā lugā neinteresēja kriminālā fabula, to jau jūs varējāt iepazīt TV. Tāpat var strīdēties «Slazds» vai «Lamatas». Manuprāt, «Lamatas», tas ir it

kā nolemtā, neizbēgamāk.»

Par ko ir tapusi izrāde?

«Pēc pirmā Pasaules kara Remarks un Hemingvejs radīja savu slavenu «zudušo paaudzi», kura, izgājusī kara šausmas, nevarēja atrast savu vietu dzīvē. Manuprāt, arī mūsu paaudze, kuru pazīstu es, maldās pa dzīvi un nespēj atrast savu vietu. Es gribētu teikt — «nomaldījusies paaudze». Nomaldījusies vārdu un darbu nesaskaņās, ideālu melīgumā, garīguma deficītā. Normāla cilvēka nepieciešamība ir sevi izteikt, sevi apliecināt, nebūt skruvītei kaut kādā mašīnā, bet pašam

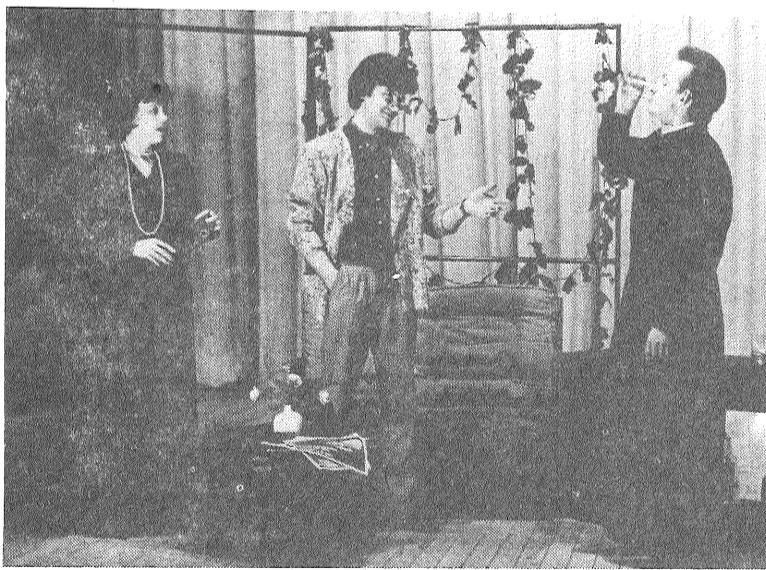
lemt savu likteni. Mēs tikai nupat sākam apjaust, ko nozīmē runāt patiesību, izteikt savu gribu, ticēt nākotnei.

Arī šīs lugas anotācijā varēja lasīt par «riebīgo kapitālismu», kurš rada noziedzību. Un tā jau mēs ilgi lāpījāmies, nedrīkstēdami runāt par sevi, mēs rādījām, kā tas ir «pie viņiem». Cerams, ka ar šiem meliem ir cauri uz visiem laikiem.

A. GRINBERGA,

Ogres Tautas teātra administratore

N. Mihalovska foto
Kad materiāls bija sagatavots publicēšanai, Ogres Tautas teātris paziņoja, ka izrāde 28. oktobrī nenotiks. Par tās laiku paziņos atsevišķi.

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadsnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienā, ceturdienā un sestdienā.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Priekšos, Aglonas ielā 1.

Tīrnis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.

Izdovjdarbības licence Nr. 000069.

Izspiests ražotājas apvienības «Līta» Daugavpils tipogrāfijā Valķas ielā 1. Ofsetspiedums. Viena nos. izspiedlokšne.

Mēfens 13941 eksemplārs (latviešu valodā — 9990 eksemplārs, krievu valodā — 3951 eksemplārs). Pas. 1031.

Indekss 68169.

sasiešu tavu vārdu ar dzērviu aizlidošanu ar dienvidrietēnu plosīšanos ar lietus čabnāšanos nokritušajās lapās ar mātīgrožu rūgteno smaržu.
L. Līvona
VENERANDU ŠNEPSTI
un
BRONISLAVU CEPLI.
kopējo dzīves ceļu sākot, sveic «Novadsnieka» redakcijas un tipogrāfijas kolektīvi.

Latvija pasaules ceļos

Gribat — ticiet, negribat — neticiet!

Kopš sāka gala cilvēku viskaimīgākā vēlēšanās bijusi pareģot nākotnes norises, saskaņā ar tām kērēt savu dzīvi. Par nākotnes zīlēšanu reizēm gan prasīta, gan piedāvāta kolosāla atlīdzība. Tas viss — runājot par atsevišķu indivīdu. Taču Maskavas astroloģe Tamāra Globa sarunā ar «Neatkarīgās Cīņas» korespondentu mēģinājusi ielūkoties visas Latvijas un tās tautas rītdienā. Viņai var ticēt, var arī neticēt. Viss paša ziņā!

Rakstu piedāvājam saīsināti.
— Tātad jūs par pašreizējās Latvijas dzimšanas dienu uzskatāt 1990. gada 4. maiju un par dzimšanas brīdi — pulksten 19.20.

Vispār, teikšu atklāti: tas bija interesants mirklis. Jo šim aktam bija visu planētu atbalsts, turklāt īpaši tādu planētu, kuras gan balsta, gan stiprina jūsu struktūru. Kaut gan — tās it kā sāk arī jaunu ciklu, asā formā prasdamas jaunu harmoniju. Un jūsu valsts lielu uzmanību būs spiesta veltīt dažādiem uzkrājumiem. Pirmā vieta jums izvirzīsies, turklāt — visakūtākajā veidā — finanšu jautājumi, kas sevišķi saasināsies pēc gada, taču jūs tos atrisināsiet pozitīvi.

Par brīvību un neatkarību. Par to pasaulē ir atbildīgs Urāns. Bet tas pret jums savu lespaidu pavēst varēs tikai pēc trīs, trīsarpus gadiem, dodot pirmo nopietno reālās brīvības grūdienu un pēc trīsarpus gadiem — pilnīgu. Tādējādi īstu, reālu brīvību ātrāk par 1994. gada pavasari — maiju, jūniju — es jūsu valstij ziemzēl apsolt nevaru.

Vienlaikus, lai to sasniegtu, jūs nedrīkstat lauzties taisni, jums būs jāizmanto dažādi aplinku soļi, jāapbrunojas ar maksimāli lielu pacietību. Jo Saturns šajā laikā ir lieliskā pozīcijā. Mežāza 26. grāda, savā namā. Taču pacietības jums pietiks, jūs sev pienākošo sagaidīsiet un saņemsiet, un jums sāksies uzplaukums, kas turpināsies ilgus gadus.

Tagad jūs esat pieklusuši. bet tas, ir mazāk nekā uz gadu. Nākamvasar atkal centīsieties apliecināt savu patstāvību, un darīsiet to visai krasā, ļoti aktīvā formā. Taču man vēlreiz jāatgādina, ka ar telpību, kā agrāk,

neko n. panāksiet. Jums jāpielāgojas mainīgajiem apstākļiem, izvēloties citu taktiku. Neatlaidība, pastāvība un piemērošanās mainīgajiem apstākļiem! — tadai jābūt jūsu devīzei. Ir jāapziņš, ka jums «ieplānots» grūts 1991., 1992. un 1993. gads. Ārkarīgi grūts būs 1993. gads.

Jūs interesē tuvāks laiks?.. Teikšu skaidri un gaiši: oktobra beigās, novembri, decembri — jūs gaida liela nemiestība no malās.

Jūs interesē, kada paredzama nacionālā sadzīve Latvijā?

Redziet, pēc gada, lai cik tas būtu divaini, pie jums izpaudīsies tautu aktivitātes apvienošanas centieni, atklāti sakot, apstākļi izkārtosies tā, ka būsiot spiesti no abām pusēm meklēt kopsaucēju. Taču par asinsbāsi atbildīgs ir Neptūns un Mēness, un, lūk, 1995. gadā Neptūns ar Saturnu savienosies, un tas jums būs kritiski, tas nesis lielas nacionālas pārmaiņas, pat nacionālus gatrinājumus. Vienīgais mierinājums: tas paies ātri un, liekas, bez traģiskiem soļiem.

Runājot par jūsu republikas galvenajām personām — Augstākās Padomes priekšsēdētāju un Ministru Padomes priekšsēdētāju, varu sacīt to pašu: arī viņus gaida ļoti sarežģīts un grūts laiks.

Par 1942. gada 10. februārī dzimušo (par Anatoliju Gorbunovu).

Viņam pats liktenis paredzējis kalpot savai zemei. Tas ir patstāvīgs, oriģināls, demokrātisks cilvēks, kas neraujās pēc personīgas varas, lēmumu pieņemšanu cenšas uzticēt kolektīvam, atzīst brīvdomību, brīvu rīcību un ir gatavs daudz runāt un darīt brīvības un tiesību labā. Šajā gadā viņam tiks likti daudzi šķēršļi, viņš saņems daudz triecienu. Bet pār viņu spīd Jupiteris, un nākamajā pusgadā viņu pavadīs veiksmē. 1990. gada beigās un 1991. gada pirmajā pusē viņa dzīve un autoritāte tiks pakļauta tālākai pārbaudei, un šis laiks viņam nesīs jaunus sarežģījumus. Bet 1991. gada beigās un 1992. gada sākumā viņa ceļā iespējama vēl galējāka nelabvēlības izpausme. Tomēr viņu sargā kāds spēks, un, ja 1992. gadš tiks, sekmīgi pārdzīvot, negadījumi gaida vairs tikai 1994. gadā, un, ja arī tie tiks laimīgi pārdzīvoti, tad ar 1997. gadu sāksies viņa zvaigžņu laiks.

Par 1951. gada 27. novembrī dzimušo (par Ivaru Godmani).

Šis cilvēks principā, pēc būtības nepazīst, neatzīst nekādas robežas, atklāti apliecina savu «es» un tāpēc sekmīgi virzās uz priekšu. Īpaši lidojums ir šajā gadā, kas vēl saglabāsies gandrīz gadu. Arēji tā ir atklāta, bet iekšēji — ļoti kritiska personība. Visām viņa iecerēm, to piepildījumam palicis tikai gads. Ar nākamā gada rudeni viņam sāksies nelabvēlīgu pārmaiņu laiks, savu kulmināciju sasniegdzot 1992. gadā, kas nāks ar ļoti smagiem trieciieniem. Tomēr, ja tas veiksmīgi tiks pārdzīvots, nav vairs tālu līdz 1995.—1996. gadam — istam laime, posmam viņa dzīvē.

Gribat — ticiet, negribat — neticiet!

LETA preses dienests

Diena

Vairs nav daudz laika pasūtīt jauno laikrakstu!

Izdevuma indekss:

latviešu valodā — 68116,

krievu valodā — 68117.

Parakstīšanās cena ar piegādi:

1 mēnesim — 5,14 rbj.,

3 mēnešiem — 15,42 rbj.,

6 mēnešiem — 30,83 rbj.,

gadam — 61,66 rbj.

Vai tas ir dārgi?

Bet Diena gada garumā apjoma ziņā veidos apmēram 30 pamatīgu grāmatu sējumus.

Izmantojiet iespēju iegūt tos savā īpašumā!

Paklāj silti, zemes māte. Baltu smilšu paladziņu. Lai dus saldi māmuliņa Tālus ceļus staigājusi.

(T. dz.)

Kad māmuļas pēdējam ceļam pāri likst zaļais egles zars, skumju brīdī esam kopa ar Jāni Kivlenieku.

Padomju saimniecības «Rudzīti» agronomi un Lācupu noliktavas kolektīvs

Kā putnu dziesma izskan mūžs, Un cilvēks aiziet, un mājās nepārnāk. Un atnāk asaras, un izgaist prieks. — Un koki kausētā šalnā drūmak.

skumīgāk. (A. Strautiņš)

Kad uz brūnā smilšu ceļa krit zaļo ķukju raksts un nepielūdzami skan sēru zvans, dalāmies bēdās ar Jāni KIVLENIEKU atvadoties no MĀMULIŅAS.

Rudzītu pagasta deputāts